

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

BIJELI PAS

Esej

MELIKA SALIHBEGOVIĆ (SALIHBEG BOSNAWI), 2009. LJUBLJANA.
ZATVORENICA SAVJESTI, prvo hapšenje 1983, drugo 1985.
od strane fašisoidnih komunističkih vlasti.

PRIČA 1.

U toku boravka u njenom trećem, fočanskom, zatvoru, nakon sarajevskog i slavonsko-požeškog, bit će joj prvi i posljednji put dopušteno rekreirati se, s ostalim osudjenicama, gledanjem filma u velikoj sali zatvora.

I re/kreirala se u filmu: BIJELI PAS.

Dok ga gleda, Pjesnikinja, ispunjavajuć tako zadatak dat zatvorskim vlastima, intenzivno osjeća da je "crnkinja" među "bjelkinjama".

Potresena filmskom pričom i ličnim doživljajem, te glazbom koja evocira fašiste u svim svjetskim režimima, ona ne prestaje do danas prepoznavat "bijeke pse" u ljudskim likovima sa svih strana svijeta. Koji, kroz monokl vlastite vjere i kulture, gledaju na druge i drukčije kao onaj filmski bijeli pas na svog crnačkog trenera. Onog koji ga nastoji raz/trenirati od već naučene mržnje i krvožednosti prema nasuprotnoj boji.

Ali ovaj, svaki bijeli pas u ljudskom liku kao da umišlja da je Bog, stvarajući svijet, morao biti upravo njegove puti. Ne može nikako bit drukčije, jer ga je stvorio upravo na Svoju sliku i priliku.

PRIČA 2.

Repriza gornjeg filma i njegova doživljaja od strane gore Fotografirane desit će se uživo na charter povratnom letu od Ženeve do Londona: u post-zatvorskom i post-ratnom periodu. U toj priči, notornije no igdje, osim

jednog crnog hidžâba (Autoričina osobno), cijeli red u avionu ostaje prazan. U oba pravca.

Liječenje "bijelih pasa" u prsima ljudi, jednom već iskodiranih da mrze, ne samo čitavu paletu boja, već da mrze uopće, čini se da je kroz cijelu povijest ljudskog roda ostalo najuzaludnijim poslom. Jer Bjelkinja u crnom muslimanskom habitu, gore u zatvoru, i danas u MacBooku, u koji ukucava svoju pjesmu, i lik iz priče o ženevskom avio-letu na kojem se "Prazan red" po prvi put epitomizirao, istog su genusa.

"Bijeli pas" Komunizma bio je samo prvi koji je krvoločno nasrnuo na njenu, i na boju njena tad malog djeteta. No nadahnuće šutnji dotiče iz još jedne priče:

PRIČA 3-ća

Berlinska! Post-zatvorska, i post-ratna. I ona također izranja iz potisnuta sjećanja, uskrsla ovom pjesmom kojoj nedostaje redak.

Sama u šetnji na izlasku iz šume usred europskog grada koji zna kako sačuvati okoliš. Isti crni muslimanski civilni habit past će u oči nekoliko šetača na njenom suprotnom kraju; na ulasku u nju. I onda prodoran zvižduk na koji se i udaljena bijela posjetiteljka iz Bosne trzne, pa osvrne, pa ukoči na mjestu.

Prema njoj, u zastrašujuće velikim skokovima, kodiran zviždukom mržnje, juri ogroman pas. I tik pred njom, drugi zvižduk zaustavlja razjarenu zvijer u posljednjem skoku. Zviždaljka sa suprotnog kraja šumarka: oglašena iz istih bijelih usta.

Vjerojatno je da su i usne Pjesnikinje dodatno pobijeljele od strave i užasa. Ne zna ona to ni dan-danas, ali zna da više nikad nije poželjela otići ponovno u taj povijesni grad. Simbol kojeg je ogromni sisavac, kao što je to i čovjek. I koji se rado i često, naročito u ljutnji, uspinje na svoje dvije noge, pa mu tako još više slični. Mnoge su stvari nalik jedna drugoj. Kao, na primjer, ljudi iz ove priče: s jedne, i s druge strane iste šume, pune vukodlaka.

U zemlji svoje vjere, Iranu / Perziji, ova ista vjernica u Jednog čula je ne jednom slične reske zvuke pištaljke iz nečijih usta. Ognomnog dometa; s jednog, na drugi kraj planete Zemlje. U rodnoj joj Bosni, pak, a sve otkako se probudila sebi 1979, i ne sluša decenijama ništa drugo. Jedino se zviždači smjenjuju.

U Bosni.

I posvuda.

S vremena na vrijeme.

Zato: valja osvojiti tišinu u sebi.

Nek se samo kibord čuje!

<http://www.bosnawi.ba/ba/angazman/438-bijeli-pas>

O S T A O J E P R A Z A N R E D

Sarajevo, moj dom, 09/02/2015 4:08 pp

Ne mogu vagat svaku riječ
Živim u svijetu - fabrici idolâ
Ne mogu da vagam šta ću reć
Otme mi se istina
pa kud puklo da puklo

Pukne! Posred moga srca!
Rasturi mi život!
(dodatni stih)

Tek što pomislim da sam stekla
novog, prijatelja
Bum!

Nešto sam pogrešno rekla
Nekog oklevetala onim što jest
Nekom odmjerila premalo časti za ono što nije
Nečije ime izrekla a da nisam ustala
Nekom uskratila dovu uz zelen tabut
nekom cvijet; na crn odar

Živim li vaš život?
Nipošto!

Al' sve teže dišem u vašem svijetu idolâ
pa prodišem tek u svijetu šutnje

Sve više ćutim kako se ona . . .
(i to samo onda kad i ne mislim na nju)
. . . potpisuje za me
i umjesto moje ruke, udara
po mom kibordu

Ostat će prazan red

Ostaje prazan red

prazan red

red

praz-prazan!

Nema stiha!

P.S. Koliko još bulimičnih riječi u urbanom glosariju čeka
da ih upotrijebim, ne bih li bila:
suvremena

moderna
cool
trendy
in . . .

Dođavola, neću!
Neću!

Jer svijet boluje od toplinske anorexie

Neću ni za živu glavu!

Meni je tek 70
a vama 700 tisuća godina

Ledenjaci su stariji od toplih mora
Evo me, tonem dobrovoljno
na dno, jednog
od njih

<http://www.bosnawi.ba/ba/poezija/437-prazanred#sthash.pc2NzQ10.dpuf>